Fargeveileder: Larvikmodellen

Forord

Fargene vi velger på husene våre, påvirker hvordan vi opplever og bruker byen. God fargesetting handler ikke bare om den enkelte fasade, men om hvordan hvert enkelt hus bidrar til helheten, rytmen og atmosfæren i byrommet.

Fargeveileder / Larvikmodellen for Larvik sentrum er blitt til som et pilotprosjekt i samarbeid mellom Larvik kommune og Vestfold fylkeskommune. Arbeidet har en sterk lokal forankring og svarer direkte på politiske prioriteringer om å satse på kvalitet, estetikk og god stedsutvikling. Selve veilederen, metodikken «Larvikmodellen» og de historiske fargepalettene er utarbeidet av fargekonsulentene Mette L'orange og Ingvild Constance Festervoll Melien. Gjennom prosjektperioden har de utforsket byen, kartlagt fargehistorien og hatt god dialog med engasjerte innbyggere, gårdeiere og fagmiljøer. Prosessen har vist et brennende engasjement for Larviks identitet, kulturarv og estetiske uttrykk.

Med dette arbeidet inviterer kommunen og fylkeskommunen til en felles «fargedugnad». Veilederen gir råd, kunnskap og inspirasjon, slik at vi sammen kan skape et mer levende, varmt og trivelig sentrum.

Det tette samarbeidet i prosjektet har gitt mersmak og lagt et godt grunnlag for fremtiden. Vi ser fram til å føre dette inspirerende partnerskapet videre i nye felles prosjekter, til glede for både innbyggere, næringsliv og besøkende i Larvik og regionen.

Olga Georgakopoulou
Arkitekt, Larvik kommune.
November 2026.

Innhold

1.0 Dagens Larvik

Hvorfor en fargeveileder? 05

En fargeidentitet mellom det hvite og det fargerike 06

2.0 Larvikmodellen

Fra problemstilling til konsept 10

Larvikmodellen 11

Konseptkart 12

Fargene i Larvikmodellen 13

Strategisk utvalg for fargesetting 14

3.0 Paletter

Utvalg farger / muligheter 16

Om de ulike palettene 17

Palett panelarkitektur 18

Palett sveisterstil 20

Palett gjenreisningsarkitektur 22

Palett murarkitektur 24

4.0 Visualiseringer

Victoria Hotel 27

Storgata 23 28

Prinsegata 8—10 29

Prinsegata 7A—11A 30

Prinsegata 6—8 31

Nansetgata 27+30 32

Sigurds gate 33

Torget 34

Kongegate 27 35

Oskarsgate 36

5.0 Larviks fargerike historie

Stilarter og eksempler 38

Fargeundersøkte bygg 45

Kolofon 46

1.0 Dagens Larvik

Larviks fargeidentitet er mangfoldig og har utviklet seg i samspillet mellom fjorden og Bøkeskogen. Fjordens blå– og gråtoner, seilskutekulturen og de tradisjonelt hvitmalte husene har preget kystbyen, mens Bøkeskogens skiftende grønn– og gultoner har inspirert byens øvrige arkitektur. I den historiske bebyggelsen finner vi også en rik palett av jordfarger, oker, dempede rødfarger og lyse steintoner. I nyere tid har hvitt fått større plass, mens gråtoner og redusert fargebruk har preget byutviklingen. Likevel lever en variert fargekultur videre, både i sentrum og områdene rundt. Denne fargeveilederen bygger på Larviks fargehistorie og skal inspirere til bevisste fargevalg som ivaretar byens identitet, styrker helheten og skaper tilhørighet, sammenheng, variasjon og glede.

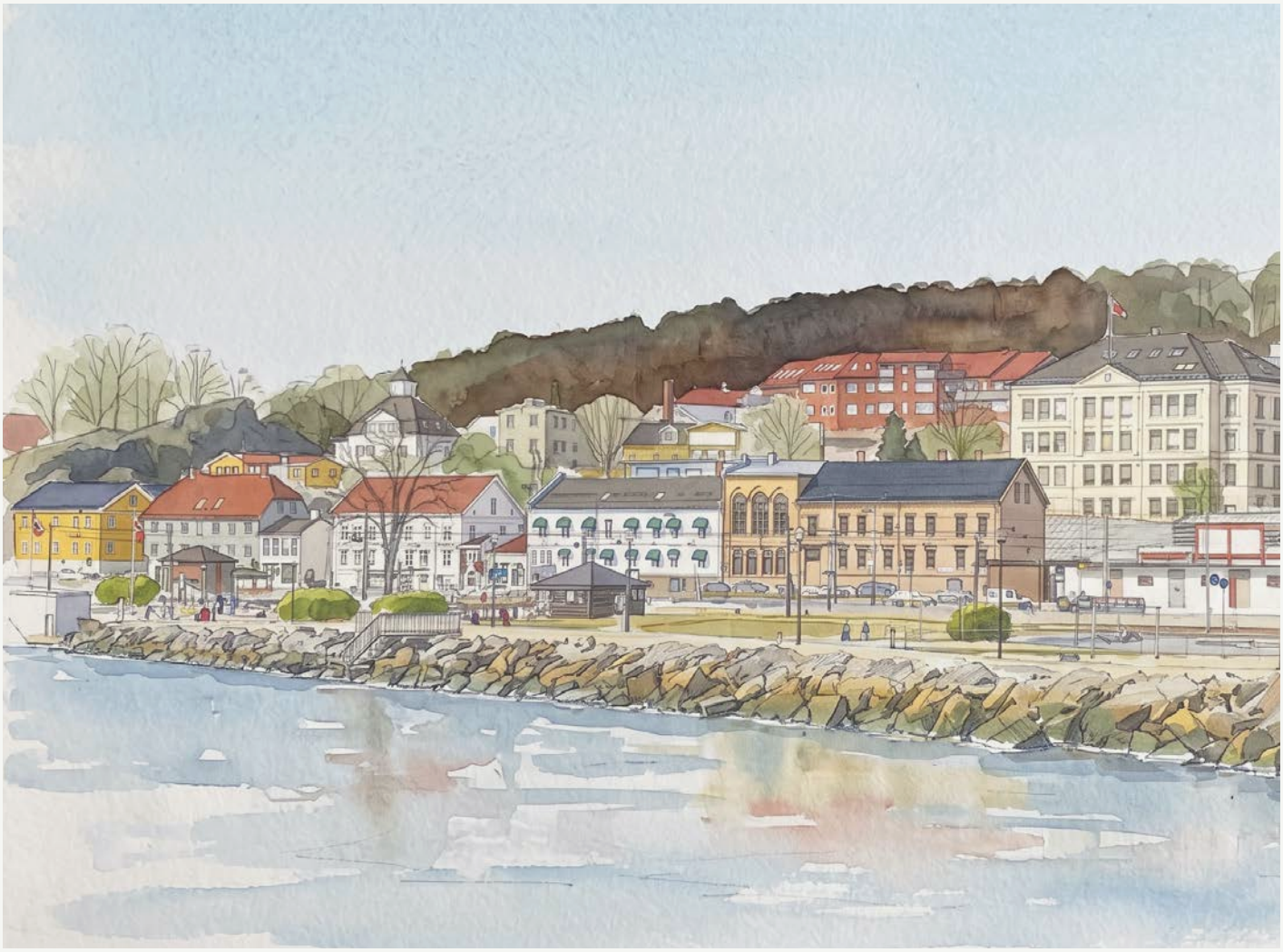

Hvorfor en fargeveileder?
Mennesker opplever de samme omgivelsene på ulike måter. Noen legger umiddelbart merke til fargene rundt seg, mens andre først og fremst oppfatter form, materialitet eller helhet. Fargene er likevel alltid en del av opplevelsen. I samspill med materialer og lys påvirker de hvordan vi leser et sted, hvordan bygninger fremstår, og hvilken identitet og karakter et område får.

Bevisst og kvalifisert fargesetting kan skape helhet eller bryte opp form og rom. Den kan fremheve eller dempe arkitektoniske elementer, påvirke opplevelsen av volum, størrelse og romlighet, og bidra til identitet og gjenkjennelse. Slik kan farger brukes aktivt til å forme byens skala, hierarki og atmosfære, gi en estetisk og positiv opplevelse og ikke minst skape glede.

Farger forteller også om tid, historie og tilhørighet. Ulike arkitektoniske perioder kjennetegnes av sine materialer og fargepaletter, og kunnskap om disse kan bidra til å bevare og synliggjøre historiske sammenhenger.

God fargesetting handler imidlertid ikke bare om å velge den «riktige» fargen på den enkelte fasaden. Forskning fra Lunds universitet i Sverige understreker betydningen av å forstå fargen i sammenheng med omgivelsene den inngår i.

Farger og materialer virker alltid i samspill med nabobebyggelse, landskap og natur. Det er nettopp dette samspillet som ligger til grunn for fargeveilederen for Larvik. Skal byen gjenskape og videreutvikle sin historiske fargekultur, må fargebruken løftes fra den enkelte bygning til en større, felles sammenheng. Naboer må kunne inspirere hverandre, utveksle erfaringer og gjerne delta i en felles fargedugnad. En fargeveileder skal være retningsgivende, ikke et diktat. Den skal gi kunnskap, inspirere og åpne for bevisste valg. Eierskap og tilhørighet til stedet vi bor på skapes gjennom engasjement, også når det gjelder fargene som omgir oss.

1–2. Larvik har allerede flere bydeler med farger, her vist ved gateløpet ned til Grandkvartalet, sett fra krysset mellom Nedre Torggate og Brannvaktsgate. I dette området møtes ny og gammel arkitektur og viser en type kolorisme som er ønskelig at tas opp igjen i andre områder som har blitt sterkt forgrånet.

3–4. Før og etter: Når gatebildet består av gråtoner som gror sammen uten kontraster virker det nedstemmende på sinnet. Kvalifisert fargesetting fremhever rytmen, artikulerer enkeltbygg og gir rom-og dybdefølelse.

En fargeidentitet – mellom det hvite og det fargerike

Hva skal så fargeveilederen bygge videre på, og hvilke koloristiske kvaliteter bør fremheves i utviklingen av Larviks bymiljø? Larvik har ikke én entydig fargeidentitet. Bybildet er sammensatt og spenner mellom det hvite, det grå og det fargerike, i det karakteristiske, kuperte landskapsrommet mellom havet og Bøkeskogen.

For mange fremstår Larvik som en hvit by, kanskje også preget av et ønske om å identifisere seg med sørlandsbyenes estetikk. Andre opplever byens fargeidentitet som mer uklar, sammensatt eller grå. Dette kan ses i sammenheng med utviklingen de senere årene, der sentrumsbebyggelsen og flere bynære boligområder gradvis har mistet deler av sitt tidligere fargemangfold.

Samtidig finnes det historiske bymiljøer og enkeltbygninger som vitner om en langt rikere kolorisme, ikke minst fra Larviks storhetstid. Flere av fortidens praktbygg og villaer preger fortsatt deler av byen, og enkelte har fått tilbake sin opprinnelige eller historisk dokumenterte fargesetting gjennom fargeundersøkelser og tilbakeføring.

Festiviteten, stasjonsbygningen og Konsul Christiansens villa er eksempler på bygninger som synliggjør denne delen av Larviks fargehistorie. Spenningsfeltet mellom det hvite og det fargerike er ikke et problem som skal løses eller utjevnes, men et utgangspunkt som må respekteres ved utarbeidelsen av en fargeveileder for byen.
Når enkelte områder eller gater har mer en 50 prosent hvite hus, vil dette virke dominerende på fargeidentiteten, fordi hvit er en autoritær farge.

Et slikt gatebilde vil med stor sannsynlighet utvikle seg mer mot hvitt over tid, dersom man ikke tar spesielle grep. Et område der hvite hus er i mindretall kan gå begge veier, avhengig av trender og sosioøkonomiske forhold, men kolorismen har større mulighet til å utvikle seg etter hvert.

Slik kan et bybildes fargeidentitet bevege seg fram og tilbake organisk. Ved introduksjon av en fargeveileder kan fagpersoner bidra med kunnskap og verktøy som kan styrke de ulike områders særpreg på en gunstig måte og samtidig anerkjenne forståelsen hos beboerne.

1–2. I Jegerborgsgate, Trygves gate og Steingata er mye av den historiske kolorismen bevart. Fargene er viktige for gatenes karakter, med hovedvekt på oker– og grønntoner som også preger dagens panelarkitektur i områder der hvitt ikke dominerer.
3. Kolorisme finner man også i områder med mye hvitt. Det skal ikke mye farge til før man får en ny og spennende fargeidentitet
4. Til venstre vises typiske farger i dagen småhusbebyggelse.

1–2. Fondmotiv i Asylgata på Langstrand viser villaen «Løkka», oppført i 1920, en nyklassistisk villa med dominerende plassering, som representerer borgerskapet i Larvik på den tiden. Farge bygger bro mellom klasser og kulturer. Vi ser okerfargen gå igjen både i småhusene på Langstrand og i de enkle trehusene i det tidligere arbeiderstrøket på Torstrand (under).

Langestrand er et eksempel på et område der bebyggelsen i stor grad preges av hvite hus, med innslag av enkelte røde og okerfargede fasader. Også nyere bebyggelse viderefører i stor grad denne tradisjonen, og bidrar dermed til å opprettholde hvitfargens dominerende posisjon i området.

Tollerodden trekkes ofte frem som et positivt eksempel i dagens diskusjon om fargebruk. Her har flere historiske bygninger gjennomgått en vellykket fargeutvikling, enten gjennom tilbakeføring til antatte originalfarger, slik som Tollboden og Sjøfartsmuseet, eller ved bruk av tradisjonelle farger som oker og jernoksidrød. Dette har bidratt til å synliggjøre områdets historiske særpreg og skape en mer variert og helhetlig fargepalett.

Andre deler av byen, blant annet områdene nord for sentrum som Nanset, har en mer sammensatt fargepalett. Her finnes det gode muligheter for å videreutvikle en rikere og mer særpreget fargekultur, ikke minst med utgangspunkt i den flotte sveitserbebyggelsen som preger flere av områdene.

I sentrumsområdene, med Torget og de omkringliggende sidegatene, er fargepaletten derimot i dag svært dempet, med en betydelig andel grå fasader. Dette er en av faktorene som bidrar til at både innbyggere og besøkende opplever Larvik som en grå by. Det er også her bakgrunnen for kommunens initiativ til å skape en ny giv gjennom utarbeidelsen av en fargeveileder ligger. Arbeidet tar i hovedsak utgangspunkt i det definerte sentrumsområdet, men ambisjonen er at veilederen også skal bidra positivt til fargeutviklingen i de omkringliggende bynære områdene.

1. Langestrand
2. Tollerodden
3. Nanset
4. Sentrumskjernen

2.0 Larvikmodellen

Hvordan kan bevisst fargebruk styrke Larviks identitet og skape et mer levende sentrum? Gjennom Larvikmodellen pekes det ut strategiske bygninger på Torget, i sidegatene og langs innfartsårene, der ny fargesetting kan gi stor visuell effekt. Gjennom konkrete fargeforslag basert på bygningenes historie, arkitektur og omgivelser, og i dialog med huseierne, skal disse bygningene inspirere til et gradvis fargeløft i sentrum, uten en detaljstyrt fargeplan.

Larvikmodellens idé er at huseiere skal inspirere hverandre til et mer fargerikt bysentrum. Bredochs gate 1 på torget har en strategisk posisjon og er foreslått tilbakeført til en tidligere okerfarge. Trivselen øker hvis naboen følger opp med en fin grønnfarge.

Fra problemstilling til konsept
Hovedformålet med veilederen er å skape bevissthet rundt farger og estetikk og på den måten bidra til en mer bevisst fargebruk i de ulike områdene i Larvik, slik det er skissert innledningsvis. Gjennom kunnskapsbaserte råd, tilpassede paletter og visualiserte eksempler skal den gjøre det enklere å velge farger som ivaretar bygningenes egenart og styrke sammenhengen i gater og byrom.

Veilederen tar utgangspunkt i bykjernen, slik det er definert i kommunens formingsveileder (2011). Denne veilederen ligger som en premiss sammen med kulturminneanalysen (2004) og kunnskapen om Larviks bygningshistorie. Formingsveileder og kulturminneanalyse er utviklet av Larvik kommune og kan leses i sin helhet på kommunens nettsider.

En kongstanke for veilederen er å bidra til at dette sentrale bybildet fremover etablerer en rik kolorisme, som et eksempel til etterfølgelse og inspirasjon. Torget og tilstøtende gater har ikke utviklet seg mot en hvit «sørlandsidyll», men har en grunntendens mot farger, riktignok neddempet, dog med utviklingspotensiale. Med farge som et unikt verktøy kan dagens visuelle fragmentering reduseres til fordel for en mer harmonisk helhet.

Gjennom det man i dag kjenner til av forskning om farger, samt erfaring fra lignende prosjekter, vil sentrum kunne tiltrekke seg folk på en annen måte enn i dag. Ikke minst vil næringen kunne blomstre opp, til fordel for ulike kjøpesentra som Nordbyen. Veilederen skal bidra til denne utviklingen gjennom kvalifisert rådgivning, tilpassede fargepaletter og visualiserte eksempler, samt en helt spesiell urban strategi, den såkalte «Larvikmodellen».

Larvikmodellen
Fargepaletter for ulike typer bygg og tidsepoker eller områder i byen, med tilhørende veiledning, er et godt verktøy, men systemet er avhengig av den enkelte beboers vilje til å bidra i fargeløftet.

En detaljert fargeplan for sentrumsområdet vil selvsagt kunne sette mer fart i fargeutviklingen for bebyggelsen her, men det har ikke vært en intensjon fra kommunenes side. Prosessen skal være mest mulig demokratisk. Imidlertid er det utviklet en annen strategi som kombinerer både frie valg og faglig basert kunnskap, bygget på urban analyse av sentrumsområdene, nemlig «Larvikmodellen».

Modellen peker ut enkeltbygninger og fokalpunkter i sentrum der fargetapet er tydelig, og der målrettede tiltak kan få særlig betydning for gatebildet. Det kan være fondmotiver, et sentralt plassert hus i en monoton husrekke, bygninger med kulturhistorisk eller arkitektonisk verdi, eller hus som står foran rehabilitering. Disse enkeltobjektene bør fargesettes raskt og kan da fungere som drivkrefter for utvikling, der flere bygg følger etter over tid.

Slik kan man styrke sentrumsområdets farge-identitet, variasjon og helhet, hus for hus og gate for gate. Larvikmodellen har altså sitt utgangspunkt i behovet for å gi Torget et løft som en "starter", uten en diktatorisk fargeplan. Huseiere og nærings-drivende skal kunne være med og ta valg. Legger man en urban analyse til grunn, er følgende faktorer viktig for et fargeløft for Torget og sentrum, og for valg av bygninger/områdebegrensning for modellen:

→ **Førsteinntrykk og hukommelse**:
Når vi kommer til et sted har vi med oss i hukommelsen, bevisst eller ubevisst, det vi nettopp har passert. Larvikmodellen har derfor valgt ut enkeltobjekter som kan være med å skape en fargerik «port» inn til Larvik sentrum. Dette gjelder inngang fra nord med Nansetgata og Sigurdsgate, fra syd med Kongegata og Bøkkerbakken og likedan fra sydøst opp Prinse-gata med tilstøtende sidegater. Dette siste innslaget er kanskje det aller viktigste fordi svært mange, innkludert busspassasjerer, kommer til sentrum denne veien. Disse gatene var en gang mer fargerike – det er mulig å gjenskape.

→ **Torget**:
Byrommet er i dag grått og vil kunne tjene mye på enkeltbygningers oppgradering med særlig varme farger. Her er flere bygg valgt ut med tanke på historisk verdi og tidligere fargesetting av disse fasadene.

→ **Byrommets «utvidede vegger»**:
Larvik ligger i et bratt terreng. Derfor er spesielt sidegatene opp mot Bøkeskogen en del av Torgets visuelle og fysiske begrensning. Det er særlig Øvre Torgate og Oskars gate øyet trekkes mot. Hvis disse gatene forblir grå, virker «nordfasaden» i Torget grått, i sær med dominansen av Torget 1.

→ **Sidegater**:
Torget har flere tilstøtende smågater som spiller inn i opplevelsen av byrommet. Bevisst fargesetting av strategiske bygg her vil kunne skape blikkfang for øyet. Typiske gater her er Bredochs gate, Nedre Torggate og Brannvaktsgata og Johan Sverdrupsgate.

1. Sigurdsgate inn mot sentrum trenger et fargeløft.
2. Blikk fra torget opp Øvre Torggate mot Bøkeskogen. Fargerike fasader her vil gi byrommet økt trivsel, slik visualiseringen viser.
3. Visualsieringen viser hvordan Johan Sverdrups gate kan øke sitt sanselige potensiale med farger.

Konseptmodell for Larvikmodellen

Strategisk fargesetting av sentrum tar utgangspunkt i en kartlegging av bygningenes fargemessige muligheter. Gjennom elimineringsmetoden utelukkes tegl–, plate– og betongfasader som ikke kan endres, samt bygninger med velfungerende fargesetting. Historiske bygg med dokumenterte fargeundersøkelser vurderes separat. På grunnlag av befaringer og urban analyse velges eiendommer der ny fargesetting kan bidra mest til en helhetlig og harmonisk fargeidentitet i sentrum.

- Fargeundersøkt
- Materialitet & farge låst
- Materialitet & farge delvis låst
- Eksisterende fargesetting god
- Strategisk bygning – ny farge

Strategisk utvalgte bygg for Larvikmodellen

De utvalgte bygningene er gitt farger ut fra en helhetlig vurdering av bybildet, gateløpene, bygningstyper, stilarter, materialer og størrelse. Fargesettingen bygger på variasjon og samspill mellom varme og kjølige, lyse og mørke toner. Fargene angis med tradisjonelle pigmentbetegnelser som oker og siena, ikke faste fargekoder. Huseiere kan velge nyanser innenfor de foreslåtte fargerommene i palettene for panelarkitektur og mur.

Strategisk fargesetting / utvalgte farger

1.
STORGATA 26
MUR, NYBAROKK/HISTORISME
LYS SIENA

2.
PRINSEGATA 19
MUR, FUNKSJONALISME
KJØNRØK

3.
JOSEFINEGATA 10
MUR, KLASSISK STIL/HISTORISME
UMBRA

4.
PRINSEGATA 7A–11A
TRE, POSTMODERNISME
OKER OG SIENA

5.
PRINSEGATA 3–5
MUR, POSTMODERNISME
OKERNYANSER

6.
TORGET 9
TRE, SVEITSERSTIL
VARM GRØNN JORD

7.
TORGET 8–A10
TRE, SVEITSERSTIL
LYS ENGELSK RØD

8.
TORGET 4
TRE, KLASSISK STIL
LYS OKSIDGUL

9.
BREDOCHS GATE 1
TRE, NYKLASSISISME
OKER

10.
BREDOCHS GATE 2
TRE, SVEITSERSTIL
VARM OLIVENGRØNN

11.
KONGEGATA 18
MUR, HISTORISME/NYKLASSISISME
LYS SIENA

12.
LILLETORGET 2
MUR, KLASSISK STIL
DEMPET KJØNRØK

13.
PRINSEGATA 8
MUR/PANEL, OMBYGGET HISTORISME
LYS KROMOKSIDGRØNN

14.
ROMBERGGATA 2
MUR/TRE, NYRENESSANSE
/HISTORISME
DYP OKER

15.
ROMBERGGATA 4
MUR, KLASSISME/NYRENESSANSE
LYS OKER

16.
STORGATA 31
TRE, SVEITSERSTIL
OKER

17.
STORGATA 23
TRE, KLASSISK STIL
DYP OKER

18.
BØKKERBAKKEN 3
MUR, INDUSTRIELL HISTORISME
/ NYKLASSISISME
SIENA

19.
BØKKERBAKKEN 2
TRE, KLASSISK STIL
LYS ENGELSK RØD

20.
BRANNVAKTSGATE 15
TRE, HISTORISME/KLASSISISME
KOBOLTBLÅ

21.
STORGATA 17
MUR, HISTORISME/SENKLASSISISME
OLIVENGRØNN

22.
KONGEGATA 3
MUR, JUGENSTIL
LYS RØDOKER

23.
KONGEGATA 15
MUR, KLASSISK STIL
GRØNN JORD

24.
KONGEGATA 19
MUR, HISTORISME
JERNOKSIDRØD

25.
OSKARS GATE 7A
TRE, HISTORISME/SVEITSERSTIL
DEMPET OLIVENGRØNN

26. **KONGEGATA 27**
MUR, HISTORISME
LYS SIENA

27.
OSKARS GATE 4
/ ØVRE BØKELIGATE 13
MUR, ULIKE ARKITEKTONISKE UTTRYKK
OKER, SIENA, RØD

28.
NEDRE BØKELIGATE 2
TRE, SVEITSERSTIL/JUGENDSTIL
SUR OKER

29.
ØVRE TORGGATE 34/40
TRE, SVEITSERSTIL/JUGENDSTIL
DEMPET OLIVENGRØNN

30.
KONGEGATA 37
TRE, HISTORISME/SVEITSERSTIL
ENGELSK RØD

31.
KONGEGATA 34
TRE, NYERE FORTETTINGSARKITEKTUR
DEMPET GRØNN JORD

32.
SIGURDS GATE 11
MUR, ETTERKRIGSMODERNISME
KJØNRØK

33.
SIGURDS GATE 10A
TRE, HISTORISME
GRØNN JORD

34.
SIGURDS GATE 13A
TRE/MUR, HISTORISME
LYS JERNOKSIDRØD

35.
SIGURDS GATE 16
TRE, SENHISTORISME/
TIDLIG SVEITSERSTIL
OKER

36.
SIGURDS GATE 18
TRE, HISTORISME/SVEITSERSTIL
/DRAGESTIL
SIENA

37.
NANSETGATA 27
MUR, HISTORISME/JUGENDSTIL
KROMOKSIDGRØNN

38.
NANSETGATA 30
TRE, NYERE FORTETTINGSARKITEKTUR
OKSIDGUL

39.
JEGERSBORGGATE 5
TRE, HISTORISISME
DEMPET OLIVENGRØNN

3.0 Palettene

Veilederen tilbyr tilsammen fire paletter som skal gjøre det enklere å ta kvalifiserte valg ved vedlikehold og oppgradering, særlig i områder der det historiske fargemangfoldet er svekket. Palettene er ikke fasiter som skal brukes uten vurdering. Fargevalget må ta utgangspunkt i bygningens arkitektur og historie, materialbruk, naboskap og stedets lysforhold. De huseiere som er valgt ut i «Larvikmodellen» har fått litt ekstra hjelp på veien. Håpet er at andre huseiere vil la seg inspirere til å bruke palettene og bidra til helheten slik at Larviks særegne fargekarakter blir styrket.

Utvalg av farger / muligheter

Fargene i Larvikmodellen er hentet fra to hovedpaletter: én for murarkitektur og én for panelarkitektur. Disse utgjør grunnlaget for fargeveiledningen og gir huseiere som ønsker å følge opp sentrumsstrategien, et konkret utgangspunkt for valg av farger. I palettene finner man anbefalte pigmentbetegnelser og tilhørende fargekoder som kan brukes som referanse ved fargesetting av bygninger.

For panelarkitekturen er det valgt å samle fargene i én felles palett, fremfor å dele dem inn i flere mindre paletter knyttet til spesifikke stilepoker. Paletten dekker et bredt historisk spenn, fra ca. 1800 til 1930, og er supplert med veiledning for fargevalg tilpasset ulike tidsperioder. Dette gir rom for variasjon, samtidig som fargevalgene forankres i bygningenes arkitektoniske uttrykk og historiske kontekst.

Murpaletten tar utgangspunkt i fargetradisjonene fra 1800–tallet og frem til i dag. Det er også mulig å hente inspirasjon fra panelpaletten ved fargesetting av murfasader, men da anbefales det å holde seg til de mer dempede fargetonene. På den måten kan man oppnå et variert fargeuttrykk som samtidig ivaretar murarkitekturens særpreg.

I tillegg til de to hovedpalettene er det utarbeidet et eget fargeutvalg for sveitserarkitektur (ca. 1850–1900). Bakgrunnen for dette er at Larvik har flere sentrumsnære og karakteristiske områder der sveitserstilen utgjør en viktig del av bygningsmiljøet. Sveitserarkitekturen deles gjerne inn i to perioder. Den tidlige perioden kjennetegnes av et særlig fargesterkt og kontrastfylt uttrykk, der forholdet mellom fasadens hovedfarge og de rikt utformede bygningsdetaljene — ofte omtalt som *snekkerglede* — spiller en sentral rolle.

Det er også utarbeidet et mindre fargeutvalg for gjenreisningshus (ca. 1940—1960). Disse fargene har en egen karakter, med klarere og mer mettede toner enn det som var vanlig i førkrigsperioden. Utvalget er ment å ivareta særpreget til denne bebyggelsen, og imøtekommer blant annet den typiske borettslagsbebyggelsen som finnes i deler av Larvik, herunder LABO–bebyggelsen. Samtidig åpner fargeutvalget for å inkludere nyere bebyggelse, som ofte er fargesatt med utgangspunkt i moderne pigmenter.

De ulike palettene

- **Panelarkitektur**
  ca. 1800—1930

Panelarkitekturen i Larvik har tendenser fra flere historiske perioder. Det er likevel noen kjennetegn som går igjen. Ut fra dette er det bygd opp en palett som rommer hele tidsperioden fra ca 1800—1930. Nyklassisime preget perioden fra slutten av 1700–tallet og helt frem til 1920–tallet. Sveitserstil og etterkrigsarkitektur skiller seg fra klassisismens lysere farger og har derfor fått egne paletter.

1792—1850 Hovedsakelig hus i tre bygd opp etter bybrannen i 1792. Inspirert av de klassisistiske stilidealene. Basert på tilgjengelige pigmenter som oker, jernoksidrød og umbra. Større villaarkitektur var ofte inspirert av europeiske stilidealer. De originale pigmentene ble etter hvert lysere og lettere for å imitere europeiske steinbygninger. Pigmenter som hvitt, grått og kjønrøk (et gammelt pigment, opprinnelig laget av aske) kom til etter hvert.

1900—1930 Mange ulike arkitektoniske uttrykk og overlapp av stilarter: jugend, svitserjugend, nybarokk, nyklassisisme og arbeiderboliger knyttet til industri. Mye naturfarger, bleke farger som blått, ulike variasjoner av umbra, blått, oker. Også hvitt, og de mer tradisjonelle pigmentene ble brukt.

Paletten er ment som inspirasjon og kilde til konkrete fargevalg. Fargekoder er angitt i NCS–koder samt med beskrivende navn på tidstypiske pigmenter. Hvert fargepar har samme fargetone, med ti prosent forskjell i innhold av svart. Dette for å vise at det finnes et spenn i fargetonene som foreslås.

- **Sveitserstil**
  ca. 1850—1900

Denne perioden ble hovedsakelig preget av sveitserstil og mindre arbeiderboliger tilknyttet industriutvikling. Seinere kom også småhus inspirert av sveitserstil. Rike og dype farger, gjerne umbra, brun, oker, grått og jernoksidrød dominerte. Kombinasjonen av rike fasadefarger og snekkerglede kjennetegner den tidlige sveitserstilen. Etter hvert ble fasadene mer ensfargede.

- **Gjenreisningsarkitektur**
  ca. 1940—1950

Etterkrigsarkitektur, gjenreisningsarkitektur, LABO (Larvik Boligbyggelag) og husbankhus. Klare farger i gult, grønt, rødt og blått ble populært. Også brunfarger, og etter hvert lysere pastellfarger, ble brukt. Pigmenter ble etter hvert supplert med syntetisk fremstilling av farger.

- **Murarkitektur**
  ca. 1850— og fremover

Larvik har en variert murarkitektur, særlig bygget på andre del av 1800–tallet. Denne tiden var preget av den såkalte historismen, en periode inspirert av flere tidligere stilarter som gotikk, renessanse og barokk. Murarkitekturen har generelt en lysere fargepalett enn panelarkitekturen. Fargekoder er angitt i KEIMog NCS-koder, samt beskrivende navn på tidstypiske pigmenter.

Merk!

Palettene er ikke basert på fargeundersøkelser, men utviklet med utgangspunkt i historiske tidsepoker, kjente pigment– og fargetradisjoner og arkitektoniske referanser i Norge, med grunnlag i forskning og praksis (se referanser på side 46). Utvalget er imidlertid særskilt tilpasset Larvik og Larvikmodellen. Palettene er dermed både et lokalt tilpasset og et regionalt verktøy.

Alle fargene er kodet i NCS–systemet. Murpaletten har i tillegg tilsvarende fargekoder i Keim–systemet. Fargene er presentert parvis, med 10 prosent forskjell i svarthet — en mørkere og en lysere variant av samme kulørtone. Dette understreker at fargene er veiledende, og gir rom for utprøving og individuelle valg. Tidligere fargeundersøkelser har gitt viktig inspirasjon (se oversikt side 45).

Panelarkitektur

Fasadefarger

HVIT
S 0502–Y S 1502–Y

GRÅLIG UMBRA
S 1005–Y10R S 2005–Y10R

BLEK OKER
S 1010–Y10R S 2010–Y10R

SUR OKER
S 2020-Y10R S 3020-Y10R

LYS OKSIDGUL
S 1010-Y20R S 2010-Y20R

OKSIDGUL
S 1020–Y20R S 2020–Y20R

DYP OKER
S 2040–Y20R S 3040–Y20R

DEMPET UMBRA
S 5005–Y20R S 6005–Y20R

OKER
S 2020–Y30R S 3020–Y30R

UBRENT SIENA
S 3030–Y30R S 4030–Y30R

MØRK OKER
S 3040–Y30R S 4040–Y30R

LYS RØDLIG OKER
S 1020–Y40R S 2020–Y40R

MØRK RØDLIG OKER
S 3020–Y50R S 4020–Y50R

BRENT UMBRA
S 6005–Y50R S 7005–Y50R

LYS UMBRA
S 2010–Y60R S 3010–Y60R

LYS SIENA
S 2020–Y60R S 3020–Y60R

BRENT SIENA
S 4030–Y70R S 5030–Y70R

ENGELSK RØD
S 4040–Y80R S 5040–Y80R

LYS ENGELSK RØD
S 3040–Y90R S 4040–Y90R

MØRK ENGELSK RØD
S 5020–Y90R S 6020–Y90R

KOBOLTBLÅ
S 2020–B S 3020–B

MØRK KOBOLTBLÅ
S 4030–B10G S 5030–B10G

KJØNRØK
S 3010–R90B S 4010–R90B

DEMPET KJØNRØK
S 3005–B20G S 4005–B20G

DEMPET EKTE GRØNN
S 3010–B70G S 4010–B70G

LYS KROMOKSIDGRØNN
S 2010–G10Y S 3010–G10Y

KROMOKSIDGRØNN
S 3020–G10Y S 4020–G10Y

LYS GRØNN JORD
S 2005–G20Y S 3005–G20Y

GRØNN JORD
S 2010–G30Y S 3010–G30Y

VARM GRØNN JORD
S 2020–G30Y S 3020–G30Y

OLIVENGRØNN
S 2010–G50Y S 3010–G50Y

LYS OLIVEN
S 2010–G70Y S 3010–G70Y

VARM OLIVENGRØNN
S 2020–G80Y S 3020–G80Y

BLEK GRØNN UMBRA
S 3005–G80Y S 4005–G80Y

GRØNN UMBRA
S 5010–G90Y S 6010–G90Y

Gerikter

S 2010–Y S 5040–Y10R S 1515–Y20R S 4020–Y20R S 5010–Y50R S 3010–Y60R S 7020–Y60R S 5005–R80B S 3010–B S 4020–G30Y

Detaljer

S 2502–Y S 1010–Y10R S 3010–Y20R S 5040–Y30R S 6005–Y80R S 4010–R10B S 8005–R80B S 3005–G50Y S 7005–G50Y S 3020–G90Y

Panelarkitektur

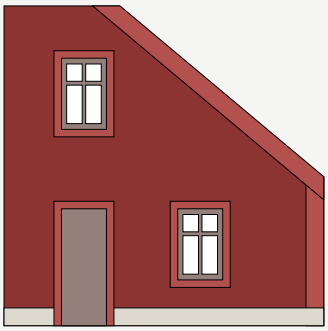

FASADEFARGE NCS S 4040-Y90R
GERIKTER NCS S 4040-Y90R
DETALJER NCS S 4040-Y90R

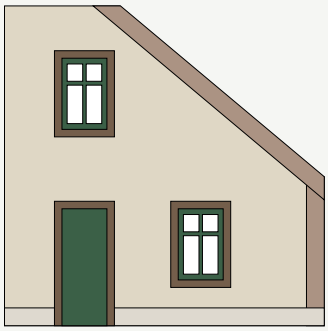

FASADEFARGE NCS S 2005-Y10R
GERIKTER NCS S 4010-Y50R
DETALJER NCS S 4010-Y50R

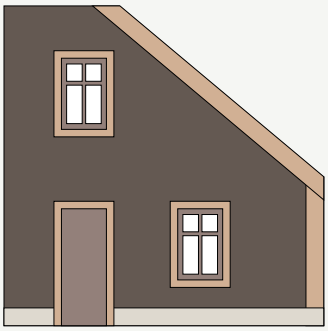

FASADEFARGE NCS S 6005-Y80R
GERIKTER NCS S 2010-Y60R
DETALJER NCS S 2010-Y60R

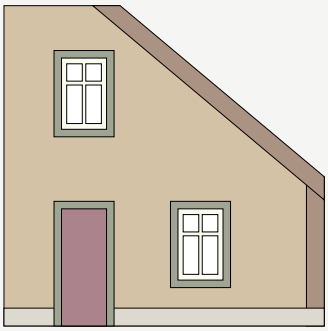

FASADEFARGE NCS S 2010-Y20R
GERIKTER NCS S 4010-Y50R
DETALJER NCS S 3005-G50Y

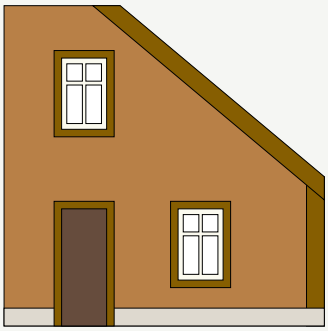

FASADEFARGE NCS S 3030-Y30R
GERIKTER NCS S 5040-Y10R
DETALJER NCS S 5040-Y10R

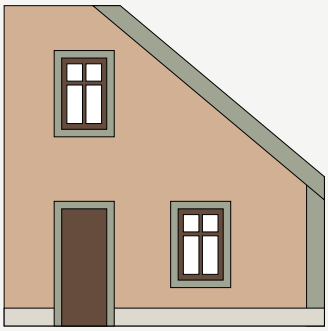

FASADEFARGE NCS S 2010-Y60R
GERIKTER NCS S 3005-G50Y
DETALJER NCS S 3005-G50Y

Fasadeutsnitt

Illustrasjonene over viser eksempler på fargesammensetninger som er typiske for ulike stilperioder. Fasadeutsnittet øverst til venstre viser et eksempel fra barokken og 1700–tallet, som var preget av tunge, mørke jordfarger. Eksteriørfargene var basert på jernoksider, som engelsk rød og dodenkopf (historisk jernoksidpigment), samt naturlige jordpigmenter som lys og mørk oker, og rå eller brent umbra. Fra andre halvdel av 1700–tallet ble stein-imiterende fargesetting førende, med tre hovedtendenser. Den første var kjølige marmorfarger på panelet, kombinert med varme beige detaljer og mørkere vindussprosser. Den andre imiterte mørk sandstein gjennom svart– eller gråmalt panel med lysere grå detaljer. Den tredje hentet inspirasjon fra lyse sand– og kalksteiner, med detaljer i lyse beigetoner. Felles for tendensene var små kontraster mellom hovedfarge og detaljer. Fasadeutsnittet nederst i midten viser senempirens fargesetting fra midten av 1800–tallet, da mørkere og varmere farger erstattet de steinimiterende uttrykkene. Oker i ulike nyanser var særlig fremtredende, gjerne kombinert med mørkere innramming rundt vinduer for å fremheve arkitekturens «gramatikk». Også i denne perioden var jernoksider og jordfarger førende pigmenter.

Fasadeutsnittet nederst til høyre viser et eksempel historiske farger etter 1900, hovedsakelig inspirert av nyklassisismens lyse og dempede palett. Lys rosa, grå, grågrønn og gul ble brukt som referanser til klassisismen, mens bleke blå og grønne toner hentet inspirasjon fra naturen. Mørkere, kjølige grå, blå og grønne toner ble gjerne brukt på dører og omramminger. Periodene rommer store variasjoner, og utsnittene viser derfor kun et utvalg mulige fargeuttrykk.

Sveitserstil

Fasadefarger

VARM GRÅ
S 1005-Y S 2005-Y

DEMPET OKER
S 2010-Y10R S 3010-Y10R

DEMPET OKER
S 2020-Y10R S 3020-Y10R

DEMPET OKSIDGULT
S 1010-Y20R S 2010-Y20R

VARM OKER
S 2020-Y20R S 3020-Y20R

OKER
S 2020-Y30R S 3020-Y30R

RÅ SIENA
S 2030-Y30R S 3030-Y30R

MØRK OKER
S 3030-Y50R S 4030-Y50R

UMBRA
S 4010-Y50R S 5010-Y50R

RÅ UMBRA
S 6005-Y50R S 7005-Y50R

UMBRA
S 2010-Y60R S 3010-Y60R

SIENA
S 2020-Y60R S 3020-Y60R

OKSIDRØDT
S 4040-Y60R S 5040-Y60R

ENGELSK RØD
S 4040-Y80R S 5040-Y80R

LYS ENGELSK RØD
S 4030-Y90R S 5030-Y90R

KJØNRØK
S 4010-B10G S 5010-B10G

LYS KJØNRØK
S 2502-G S 3502-G

KROMOKSIDGRØNN
S 3020-G30Y S 4020-G30Y

OLIVENGRØNN
S 2010-G50Y S 3010-G50Y

DEMPET OLIVENGRØNN
S 3005-G50Y S 4005-G50Y

HVIT
S 1502-Y

HVIT
S 1510-Y

HVIT
S 1005-Y10R

Gerikter

S 4020-Y20R S 4030-Y30R S 5030-Y30R S 7020-Y30R S 5010-Y50R S 7010-Y50R S 3010-G30Y S 2005-G50Y S 2030-G50Y S 3005-G80Y

Detaljer

S 1502-Y S 2020-Y20R S 4030-Y30R S 7020-Y30R S 6010-Y50R S 6030-Y60R S 0510-Y50R S 3502-G S 2005-G50Y S 3005-G80Y

Sveitserstil

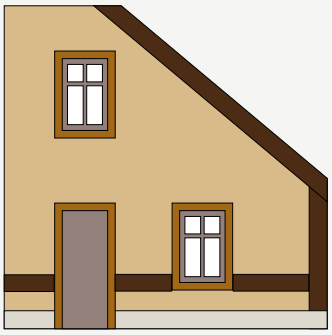

FASADEFARGE NCS S 2020-Y20R
GERIKTER NCS S 4040-Y90R
DETALJER NCS S 4040-Y90R

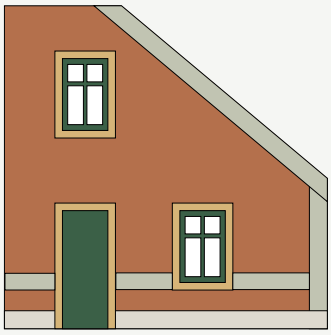

FASADEFARGE NCS S 3030-Y50R
GERIKTER NCS S 2005-G50Y
DETALJER NCS S 2020-Y20R

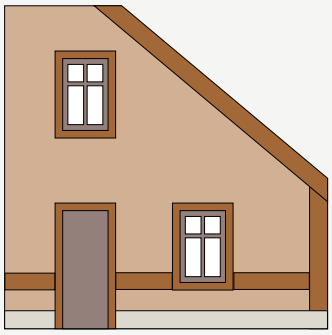

FASADEFARGE NCS S 2010-Y60R
GERIKTER NCS S 4030-Y30R
DETALJER NCS S 4030-Y30R

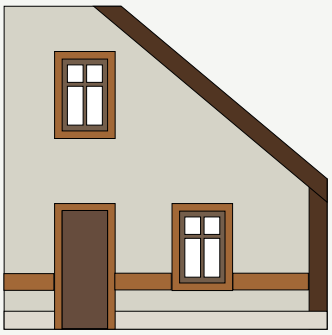

FASADEFARGE NCS S 1502-Y
GERIKTER NCS S 7010-Y50R
DETALJER NCS S 7010-Y50R

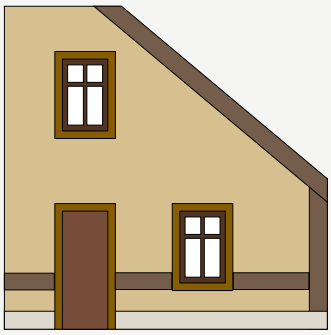

FASADEFARGE NCS S 2020-Y10R
GERIKTER NCS S 5010-Y50R
DETALJER NCS S 5010-Y50R

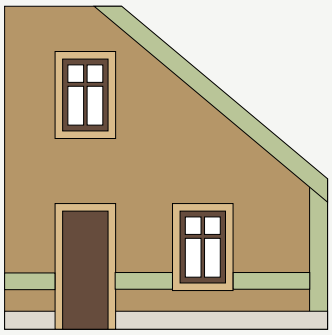

FASADEFARGE NCS S 3020-Y20R
GERIKTER NCS S 2020-G50Y
DETALJER NCS S 3005-G50Y

Fasadeutsnitt

Fra 1840 til 1900 var sveitserstilen en av de dominerende arkitektoniske stilene i Norge. På denne tiden lot man seg inspirere av romantikkens natursyn og de europeiske arkitektoniske stilidealene, der de sveitsiske alpehusene ble sett på som et uttrykk for et naturnært levesett. Fargebruken skilte seg klart fra klassisismens lyse og stein-imiterende farger. Nå skulle fargene være rike og dype, gjerne brunt, oker, grått eller grønt. Fargene var ment å skulle fremheve trearkitekturens egenart, konstruksjon og dekorative detaljer. Stolper, bjelker, vindus-omramminger, listverk og ornamenter ble ofte markert med kontrasterende farger, slik at bygningenes struktur og den karakteristiske snekkergleden kom tydelig frem. Mot slutten av 1800-tallet ble fargebruken gradvis lysere, og også hvitt ble brukt som fasadefarge. Kontrastene mellom fasadeflater og detaljer kunne likevel være betydelige. Man kaller dette ofte for 2. sveitserperiode. Fasadeutsnittene over viser noe av fargerikdommen som sveitserstilen representerte og som med hell kan tilbakeføres til flere sveitserhus i Larvik i dag.

Gjenreisningsarkitektur ca 1940–1950

Fasadefarger

DEMPET OKER
S 1020-Y10R S 2020-Y10R

LYS GULOKER
S 1040-Y10R S 2040-Y10R

OKSIDGULT
S 1030-Y20R S 2030-Y20R

OKER
S 1040-Y20R S 2040-Y20R

VARM OKER
S 2050-Y20R S 3050-Y20R

RÅ SIENA
S 3040-Y30R S 4040-Y30R

MØRK OKER
S 4030-Y60R S 5030-Y60R

LYS ENGELSK RØD
S 2040-Y80R S 3050-Y80R

OKSIDRØDT
S 4030-Y80R S 5030-Y80R

ENGELSK RØD
S 4040-Y80R S 5040-Y80R

DEMPET ULTRAMARIN BLÅ
S 3020-R80B S 4020-R80B

KOBOLTBLÅ
S 3030-R90B S 4030-R90B

DEMPET PRØYSSISK BLÅ
S 3020-B10G S 4020-B10G

DYP PRØYSSISK BLÅ
S 4030-B10G S 5030-B10G

LYS GRØNN JORD
S 2010-G S 3010-G

KROMOKSIDGRØNN
S 3030-G30Y S 4030-G30Y

MØRK GRØNN JORD
S 5010-G30Y S 6010-G30Y

OLIVENGRØNN
S 2020-G60Y S 3020-G60Y

LYS OLIVENGRØNN
S 2020-G80Y S 3020-G80Y

KLAR OLIVENGRØNN
S 3030-G90Y S 4030-G90Y

HVIT
S 1510-Y

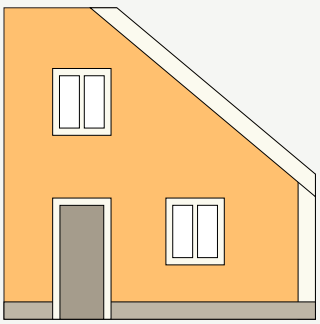

FASADEFARGE S 1040-Y10R
GERIKTER NCS S 1502Y
DETALJER NCS S 1502Y

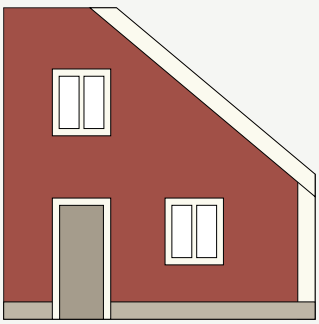

FASADEFARGE S 4040-Y80R
GERIKTER NCS S 1502Y
DETALJER NCS S 1502Y

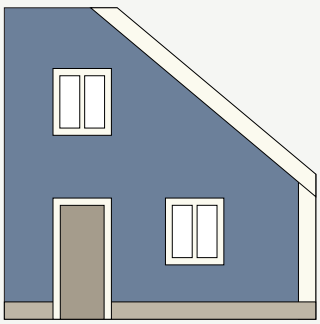

FASADEFARGE S 3020-R80B
GERIKTER NCS S 1502Y
DETALJER NCS S 1502Y

Fasadeutsnitt

Gjenreisningshusene hadde ofte en enkel, men karakteristisk fargesetting som bidro til variasjon og identitet i den nøkterne småhus- og rekkehusbebyggelsen. Fasader ble gjerne malt i én hovedfarge, kombinert med hvite eller lyse vinduer, vindskier og omramminger. Typiske farger var ulike nyanser av rødt, fra dempet engelskrødt til varmere teglrødt, gult fra lys oker til solgult, samt dempede gråblå og klarere blåtoner. Grønt forekom i nyanser fra lys grågrønn til dyp kromoksidgrønn, mens gråhvite og varme hvittoner også var vanlige, ofte med mørkere detaljer. Fargepaletten hadde gjennomgående et enkelt og naturlig preg.

Murarkitektur ca 1850– og fremover

Pigmentreferansene gjelder for NCS koder.
Pigmentinnholdet i hver Keim farge er listet i vedlegg.

Fasadefarger

HVIT

9097 S 0505-Y40R | 9095 S 0510-Y30R

HVIT

9870 S 0505-B | 9595 S 0505-R70B

VARM GRÅ

9533 S 1002-Y20R | 9529 S 2005-Y20R

DEMPET OKER

9351 S 2010-Y10R | 9348 S 3010-Y10R

VARM GRÅ

9255 S 1505- Y30R | 9251 S 2010-Y30R

LYS OKER

9335 S 1005-Y20R | 9330 S 2020-Y10R

OKSIDGUL

9076 S 1010-Y10R | 9073 S 1020-Y20R

VARM OKER

9071 S1030-Y20R | 9069 S 2020-Y20R

MØRK OKER

9329 S 2030-Y10R | 9325 S 3030 Y

UMBRA

9248 S 2020-Y40R | 9245 S 3020-Y30R

OKER

9091 S 2020-Y30R | 9090 S 2030-Y30R

LYS RØDOKER

9112 S 1015-Y30R | 9108 S 2030-Y40R

SIENA

9149 S 1530-Y60R | 9144 S 3030-Y60R

LYS SIENA

9129 S 1515-Y70R | 9125 S 3020-Y50R

RØDOKER

9187 S2020-Y70R | 9186 S3020-Y70R

JERNOKSIDRØD

9184 S 3030-Y70R | 9183 S 4020-Y90R

ENGELSK RØD

9164 S 3050-Y80R | 9162 S 4030-Y80R

LYS KOBOLT

9490 S 2005-R80B | 9486 S 3010-R80B

KOBOLT

9488 S2010-R80B | 9482 S4020-R80B

DEMPET KJØNRØK

9471 S 1502-B | 9468 S 3005-B10G

KJØNRØK

9466 S 3010-B | 9463 S 4010-B10G

DEMPET GRØNN JORD

9412 S 2005-G50Y | 9410 S 2010-G30Y

GRØNN JORD

9389 S 3010-G60Y | 9385 S 4010- G50Y

KROMOKSIDGRØNN

9406 S 3010-G40Y | 9402 S 5010-G10Y

OLIVENGRØNN

9373 S 1510-G60Y | 9369 S 2020-G90Y

KEIM naturstein

S 122 S 1005-Y60R | S 165 S 3005 Y | S 114 S 3005-Y50R | S 149 S 3010-Y10R | S 109 S 2010-Y30R | S 103 S 4010-Y30R | S 089 S 3010-Y70R | S 065 S 3020-Y60R | S 057 S4020-Y70R | S 043 S 4030-Y60R

Typiske Jugend fasadefarger

9576 S 0502-R50B | 9253 S 1505-Y40R | 9375 S 1010-G80Y | 9210 S 2010-Y80R | 9037 S 1005-G90Y | 9206 S 3010-Y90R | 9354 S 1005-Y10R | 9312 S 1005-Y10R | 9392 S 2005-G70Y | 9055 S 1010-Y20R

Murarkitektur

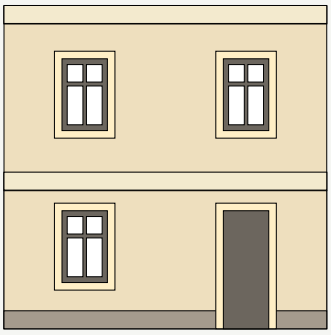

FASADEFARGE
KEIM 9076 / NCS S 1010-Y10R
GERIKTER NCS S 1002-Y20R
DETALJER NCS S 0510-Y30R

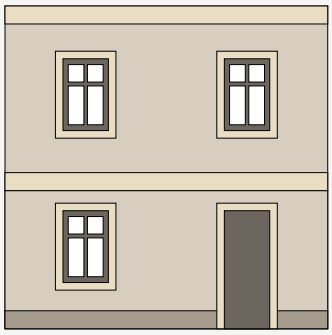

FASADEFARGE
KEIM 9533 / NCS S 1002-Y20R
GERIKTER NCS S 1505-Y30R
DETALJER NCS S 1505-Y30R

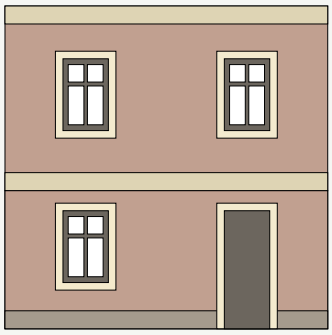

FASADEFARGE
KEIM 9187 / NCS S 2010-Y60R
GERIKTER NCS S 4030-Y30R
DETALJER NCS S 4030-Y30R

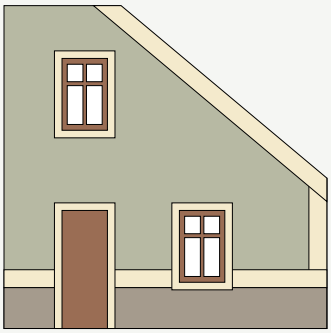

FASADEFARGE
KEIM 9389 / NCS S 3010-G60Y
GERIKTER NCS S 1502-Y
DETALJER NCS S 1502-Y

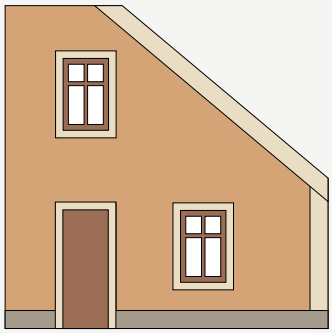

FASADEFARGE
KEIM 9108 / NCS S 2030-Y40R
GERIKTER NCS S 1505-Y30R
DETALJER NCS S 1505-Y30R

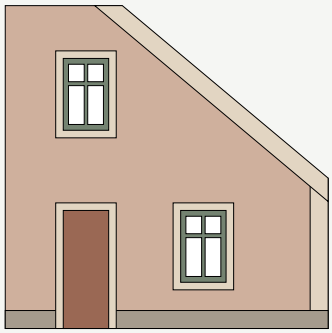

FASADEFARGE
KEIM 9129 / NCS S 1515-Y70R
GERIKTER NCS S 1505-Y40R
DETALJER NCS S 1505-Y40R

Fasadeutsnitt

I Larvik finnes det mange ulike typer murhus, alt fra små bolighus, til større sentrumsgårder og ikke minst de tre store murvillaene: Fritzøehus (1863), Konsul Christiansens villa (1879) og Balders hage (1879). Etter bybrannen i 1884 ble det innført murtvang flere steder i byen, og flere av murhusene man finner i Larvik sentrum i dag er bygget mellom 1884 og 1910. Generelt har murhus hatt en lysere og mer dempet fargebruk enn trehus. Dette skyldes blant annet at pigmentene ble blandet med kalk, som i utgangspunktet var hvit eller grå, og dermed ga fargene et lysere uttrykk. Mindre bolighus har imidlertid hatt noe sterkere kulører enn de større sentrumsgårdene. Dette skyldes blant annet historismens varierte fargebruk i siste halvdel av 1800-tallet der man brukte naturlige jordpigmenter som oker, engelsk rød og umbra. Detaljer og ornamentikk kunne ofte ha mørkere farger enn selve fasaden. Større bygårder skulle gjerne imitere monumentale kalk–, sand– og steinbygninger med dertil lys fargebruk, malt eller kalket i varme jord– eller tegltoner. Hvitt var et dyrt pigment og var først og fremst forbeholdt de med god råd. Fasadene skulle fremstå rolige og stramme, gjerne med lysere omramming rundt vinduer.

Tips & råd

Palettene er et verktøy for ny fargesetting av bygninger og byrom. Metoden under gir en anbefalt fremgangsmåte og noen praktiske råd for å finne farger som ivaretar både det enkelte byggets særpreg og sammenhengen med omgivelsene.

1. **Les grunnlaget**
   Identifiser byggets tidsepoke, materialer, historiske fargetrekk og relevante referanser. Undersøk hvilke kvaliteter og særtrekk som bør videreføres eller fremheves.

2. **Les byen**
   Se på omkringliggende gateløp, siktlinjer, fondmotiver, hjørner og bevegelse. Hvordan er bygget plassert i denne sammenhengen, og hvilken rolle spiller det i gatebildet og byrommet? Lag gjerne før- og etterbilder for å undersøke hvordan enkeltgrep påvirker både bygget og omgivelsene.

3. **Oversett til verktøy**
   Koble strategien til palettene, fargekombinasjonene, rådene og den kommunale veiledningen. Bruk fargene bevisst for å fremheve områdenes særpreg, gjøre viktige byrom og forbindelser mer lesbare, synliggjøre historiske lag og skape bedre sammenheng mellom enkeltbygg og omgivelsene de inngår i. Målet er ikke å gjøre byen ensartet eller mest mulig fargerik, men å bruke farger presist og med omtanke.

4. **Prøv ut fargene på fasaden**
   Små fargeprøver i en digital veileder gir ikke et riktig inntrykk av hvordan fargen vil oppleves på en stor veggflate. En farge som virker dempet på en liten prøve, kan fremstå både lysere og mer fargesterk på en hel fasade.

→ Mal opp prøveplater på minst 1 × 1 meter, og prøv ut begge variantene i palettenes fargepar. Vurder fasadefargen sammen med fargene på vinduer, dører, omramminger, tak og grunnmur.
→ La prøvefeltene stå noen dager før du bestemmer deg. Se også bygget på avstand, gjerne fra den andre siden av gaten. Det er helhetsinntrykket som er viktigst.
→ Vær oppmerksom på at underlag og malingstype har stor betydning for sluttresultatet. Matte og mineralske overflater gir et annet fargeuttrykk enn blankere malinger. Velg produkter som er tilpasset byggets materialer og tidligere behandling. Innfarget puss kan også være et godt alternativ der dette er mulig.
→ Spør fagfolk dersom du er i tvil.

NCS–systemet
NCS beskriver farger ut fra hvordan de oppfattes visuelt. Systemet bygger på seks elementærfarger: hvit, svart, gul, rød, blå og grønn – og gir et presist språk for å identifisere og kommunisere farger. NCS er ikke knyttet til bestemte produkter eller materialer.

KEIM–systemet
KEIMs fargesystem og tilhørende maling og puss er utviklet for murfasader og bygger på mineralske, lysekte pigmenter. Malingen er diffusjonsåpen og gir en matt, levende overflate. Fargene er dempede og naturlige, og harmonerer godt med historiske fasader.

Anbefalte malingstyper:
Linolje
Linolje er en fornybar, naturlig olje utvunnet av linfrø. Den har vært brukt i århundrer til trebeskyttelse og som bindemiddel i maling. Oljen trekker inn i treverket, beskytter mot fukt og binder pigmentene i linoljemaling til et beskyttende malingssjikt.

Silikatmaling
Silikatmaling er en mineralsk maling for mur, puss, betong og historiske fasader. Den reagerer med underlaget og blir en del av det, noe som gir god holdbarhet, værbestandighet og en naturlig, matt overflate. Malingen er svært dampåpen og lar fuktighet i muren slippe ut.

4.0 Visualiseringer

For å vise Larvikmodellen i praksis er det laget visualiseringer for de mest strategiske byggene, gatene og innfartsårene i Larvik sentrum. De viser situasjonen i dag og en fremtidig mulighet med kvalifisert fargesetting. Fargene er tatt fra palettene. Visualiseringene er med på å vise hvordan farge kan gi liv til et gatebilde, fremheve detaljer, rom og arkitektur og på den måten virke som et byformingsverktøy.

Victoria Hotel

Gamle Victoria Hotell ble bygget i 1903 i nybarokk stil som en del av stilepoken historisme. Bygget er en del av «velkomsten» når man kjører inn til Larvik. Selv om dette huset ligger i Storgata, er det også hjørnehuset som danner avkjørselen til Prinsegata. Bygget er i dag helt hvitt og står ut i forhold til den harmoniserte fargesettingen i gaten forøvrig som spiller dårlig med resten av konteksten i Storgata. Bygget bør derfor få en ny farge for å sette standarden for et mer fargerikt gateløp oppover mot Torget, gjerne en lys siena farge er valgt, den er avstemt i forhold til både Storgata og Prinsegata.

1. **Før →**

2. **Etter →**

STORGATA 26
MATERIALE: MUR
NYBAROKK/HISTORISME
LYS SIENA

Storgata 23

Storgata 23 bør få tilbake den varme okerfargen den hadde for 20 år siden. På denne måten vil Storgata fremstå som et varmt gateløp, helt fra Bøkkerbakken til Munken kino. Varme farger finner man igjen flere steder i Larvik, spesielt på Tollerodden, men også på enkeltbygg rundt i byen, typisk for trehus fra både tidlig klassisisme og klassisk panelarkitektur.

1. **Før →**

2. **Etter →**

STORGATA 23
MATERIALE: TRE
KLASSISK STIL
DYP OKER

Prinsegata 8–10

Frem til ca 2017 var Prinsegata fortsatt fargerik, men med årene har forgråningen sneket seg oppover gaten, og flere av husene er i dag svært fargeløse. Gaten må få et klart løft i form av gjennomtenkt fargesetting. Et konkret grep er å gi Apotek Ørnen en rød farge. Dette vil omkranse Torget på en god måte, samt henvise tilbake til byggets historiske opprinnelse. Huset ble først bygget i klassisistisk stil, deretter nedskalert til sveitserstil. Mest sannsynlig har huset tidligere vært engelsk rød.

1. **Før →**

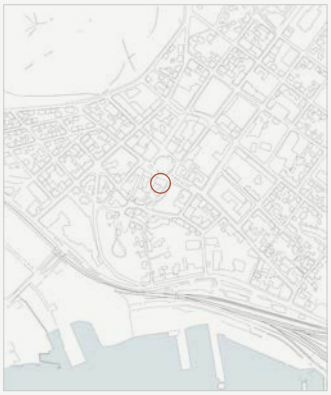

2. **Etter →**

PRINSEGATA 8–10
MATERIALE: TRE
SVEITSERSTIL
LYS ENGELSK RØD

Prinsegata 7A–11A

Videre nedover i Prinsegata, mellom Torget 11 og «Centrumsgården» ligger en rekke bygninger med nokså like fasader, men der alt er malt i grått. Denne husrekka var opprinnelig malt i gult og rødt, men er nå et godt eksempel på hvordan et gateløp mister sitt særpreg og sin lesbarhet. Konkret fargesetting vil lage fokalpunkter i bybildet som øyet kan hvile ved, samtidig som fargene vil gjøre gateløpet mer livlig. Fasadene er nokså enkle å fargesette. Ved å male flere av byggene i varme farger, vil fasadene motta det varme sollyset, samt knytte seg til Prinsekvartalet på en god måte. Bruk av farger vil dessuten dempe fartsfølelsen, noe som er relevant i denne sammenheng. Visualiseringen viser også funkisfargene på «Centrumsgården» slik det var før.

1. **Før →**

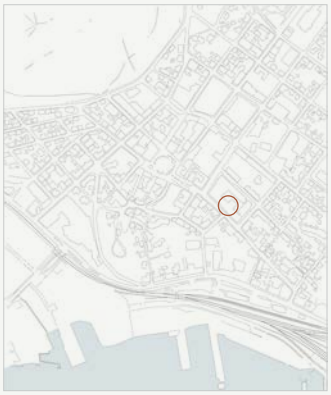

2. **Etter →**

PRINSEGATA 7A–11A
MATERIALE: TRE/PLATER
POSTMODERNISME
OKER OG SIENA-NYANSER

Prinsegata 6–8

Mellom den gamle banken og det nye Grandkvartalet ligger to hus med panel i de øverste etasjene. Disse bør fargesettes for å skape dialog med de andre byggene i Prinsegata. Dette er forholdsvis enkle fasader som kun krever én til to farger for å fungere godt i bybildet. Hvis man i tillegg fargesetter Rombergata 2 i en okergul farge, vil man få et helt nytt uttrykk som binder de ulike gateløpene sammen.

1. **Før →**

2. **Etter →**

PRINSEGATA 6–8
MATERIALE: TRE
POSTMODERNISME
OKER OG LYS KROMOKSIDGRØNN

Nansengata 27 + 30

Når man kommer inn mot Larvik sentrum fra nord, kjører man ofte gjennom Nansetgata.
I dag er gaten grå et langt stykke før sentrum Ved å friske opp denne «porten» i det man nærmer seg torget gir man et tydelig signal og løfter området. Man blir ønsket velkommen.

1. **Før →**

2. **Etter →**

NANSETGATA 27
MATERIALE: MUR
HISTORISME/TIDLIG JUGEND
KROMOKSIDGRØNN

NANSETGATA 30
MATERIALE TRE
NYERE FORTETTINGSARKITEKTUR
/ MODERNISME
OKSIDGUL

Sigurds gate

I Sigurdsgate er veldig mange av dagens hus grå. Ved å fargesette enkeltbygg løftes hele gatens visuelle uttrykk. Denne gaten er i stor grad preget av historismens uttrykk, der flere historiske stilarter er gjenbrukt. Ulike farger kan derfor få spille nedover gaten. I gater med mye trafikk er det også viktig at fargene tåler forurensning og belastning. Da kan sterkere farger, tegl eller oksidert metall være gode alternativer for fargesetting.

1. **Før →**

2. **Etter →**

SIGURDS GATE
MATERIALE: TRE
HISTORISME
GRØNN JORD, JERNOKSIDRØD, OKER

Torget

Bredochs gate 1 er strategisk viktig på grunn av sin plassering mot Torget og Bredochs gate. Fra tidligere bilder og håndkolorerte fotografier, kan det se ut som bygget har vært okergult. Bygget er med på å danne en helhet rundt Torget. Huset er dekket med panel, og har derfor fått en okergul farge fra panelpaletten. Med en gjennomtenkt fargesetting vil bygget styrke Torgets visuelle helhet, fungere som et tydelig fokalpunkt i bybildet og bidra til å gjøre Torget mer lesbart og klart avgrenset. I dag skaper de gråblå fargene på Torget en blass og nedstemt fremtoning av det som kunne vært et mer fargeriktig livlig byrom.

1. **Før →**

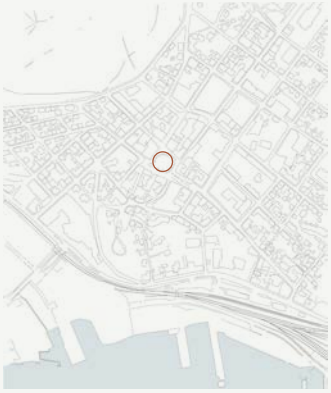

2. **Etter →**

TORGET
MATERIALE: TRE
NYKLASSISISME
OKER

Kongegata 27

Oskars gate hadde tidligere pastellfarger på byggene, noe som med hell kan tilbakeføres for å få til et helhetlig gateløp fra Torget opp til Bøkeskogen. Her er det brukt lysere pastellfarger fra murpaletten som visualisering. Kongegata 27 og de omkringliggende byggene har også vært fargerike for inntil 20 år siden. Sammen med Oskars gate danner Kongegata 27 en viktig synsakse ut fra Torget.Bygget var tidligere i en lys rosafarge, med mørkere rosa på etasjeskiller og vindusomramming. For at Oskars gate ikke skal fremstå totalt grå, slik den gjør idag, må derfor Kongegata 27 igjen fargesettes slik at det skapes rytme og rom i gaten.

1. **Før →**

2. **Etter →**

KONGEGATA 27
MATERIALE: MUR
HISTORISME
LYS SIENA

Oskars gate

Oskars gate hadde tidligere pastellfarger på byggene, noe som med hell kan tilbakeføres for å få til et helhetlig gateløp fra Torget opp til Bøkeskogen. Her er det brukte varme farger fra murpaletten som forslag. Den varme grønnfargen skaper kulørkontrast mot den lyse sienafargen for Kongegata 27.

1. **Før →**

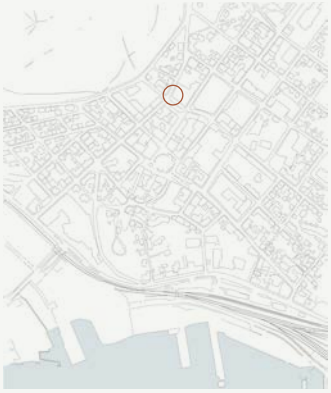

2. **Etter →**

OSKARS GATE
MATERIALE: MUR
ULIKE ARKITEKTONISKE UTTRYKK
OKER-NYANSER, SIENA,
LYS OLIVENGRØNN

5.0 Historisk utvikling

Larviks fargehistorie er nært knyttet til byens utvikling, arkitektur og sosiale liv. Bybranner, industriutvikling og svært skiftende arkitektoniske idealer har formet et sammensatt bybilde, der fargene forteller om både tid og sted. Den historiske gjennomgangen viser hvordan Larviks fargeidentitet har utviklet seg gjennom århundrer og hvordan kunnskap om fortidens fargebruk kan gi inspirasjon til fremtidens Larvik.

Larvik sentrum og omkringliggende områder kjennetegnes i stor grad av at bebyggelsen varierer mellom en rekke arkitektoniske stilarter og epoker. Denne historiske oversikten viser en kort gjennomgang av de viktigste stilartene i Larvik, og hva som kjennetegner fargebruken for hver stilart.

For inngående kunnskap om de ulike stilepokene henvises det til kulturminneanalysen som ble gjort av Larvik by i 2004. Basert på generelle fargetrender i Norge og Europa, er det hentet frem eksempler fra Larvik som understøtter disse trendene. I den allmenne bebyggelsen er det imidlertid ofte vanskelig å skille de arkitektoniske stilartene fra hverandre. I stedet kan man generelt skille mellom småhusbebyggelse, villabebyggelse og tidligere arbeiderboliger. Dette vises det også eksempler på.

Barokk og klassisisme (ca 1670–1850)
Larvik fikk bystatus på 1670–tallet og ble residensby for grevskapet på samme tid. Spesielt Tollerodden og Herregården ble viktig med tanke på norsk grevskaps– og sjøfartshistorie. Herregården er et svært godt eksempel på barokken, en periode der fargesetting ble preget av tilgengelige pigmenter man fant i jorda, som regel engelsk jernoksidrød, oker og umbra.

1. Byløkka tilbake i tid, før hvitfargen tok over (foto: Larvik Museums samlinger).
2. Tollerodden idag, vi ser Sjøfartsmuseet til høyre.
3. Gamle Mesterfjellet skole(1890) kan beskrives som nordisk nybarokk. (kilde: Wikimedia Commons).

På Tollerodden finner man de tradisjonelle røde- og okerfargede byggene, et uttrykk for de pigmenter som var lett tilgengelige før i tiden. Tollerodden fremstår som et helhetlig og godt bevart bygningsmiljø som kan brukes som inspirasjon til fremtidig fargesetting. Generelt ble fasadene mot slutten av 1700–tallet lysere som en reaksjon på de mørke jordfargene. Hvitt var det mest eksklusive pigmentet, og fasadefargen fikk en dekorativ rolle i tillegg til å beskytte treverket. Tre hovedretninger preget fargebruken: imitasjon av mørk sandstein, kjølige marmorfarger og lyse sand– og kalksteinsfarger.

Den klassiske panelarkitekturen hentet inspirasjon fra Europas steinbygninger. Lysere fasadefarger som grått, gråblått og hvitt ble vanlig. Husene ble ofte malt ensfargede, med kontrastfarge kun på døren, men fargeutviklingen varierte mye mellom kyst og innland samt mellom by og land.

Menighetshuset (Kirkestredet 8A) er oppført i 1859. Huset er et eksempel på blanding mellom empirestilens karakteriske takform og sveitserstilens høye vinduer og etasjer. Selv om huset er et eksempel på tidlig sveitserstil, er også empirestilens lyse og lette fargepalett fremtredende, med bruk av hvitt, lystgrått og lys rosa.

Nygotikken (1750—1859) tok opp igjen middelalderens formspråk med spissbuer, tårn og dekorative detaljer. I trearkitekturen ble byggets konstruksjon fremhevet ved hjelp av farger, der lyse okertoner på panelene ble kombinert med mørkere farger på reisverk og vinduer for å skape kontrast og tydelig struktur. Festiviteten (ferdig bygget i 1810) i Storgata er et godt eksempel på denne epoken.

1. Larvik kirke (foto: Arnstein Rønning / Kilde: Wikimedia Commons).
2. Kirkestredet 8A.
3. Festiviteten.

Sveitserstilen var den dominerende stilen i Larvik (og i Norge generelt) fra 1840 til 1900. Fargebruken besto av dype og rike toner som brunt, oker, grønt (umbra) og grått, ofte brukt for å fremheve dekor og listverk, et uttrykk for datidens snekkerlgelde. Fargene skilte seg klart fra klassisismens lyse og steinimiterende farger. Da sveitserstilen gikk over i dragestilen, skulle husene for første gang imitere tjæret treverk. På Nanset finnes flere gode eksempler på fargerike sveitservillaer. Her også fra Huitfeldts gate på Torstrand

1. Greveveien 4
2. Huitfeldtsgate 24
3. Torget 11 (foto: Larvik Museums samlinger)

Historisk eksempel
Torget 11 ble oppført i 1830 og bygget om i 1860. Selv om bygget regnes som et eksempel på tidlig sveitserstil, er fargebruken, slik den fremstår i dag, likevel et eksempel på klassisisme med panel i lys og kjølig fargebruk, samt listverk i beige og omramming mørkere brun (for å etterligne mahogny). Ifølge fargeundersøkelse, gjort av Jon Brænne på 1980–tallet, er husets opprinnelige farge grå for å illudere at huset er bygget av stein og ikke av tre. Torget 11 er en viktig hjørnestein i sentrums fargekarakter. Fargen kan opp-rinnelig ha vært kjønrøk (pigment laget av aske), og finnes som et tidslag i fargeundersøkelsen.

Historismen (ca 1850–1910). Murbyen i Larvik rommer en rekke ulike arkitektoniske stilarter. Som samlebetegnelse kan disse stilretningene forstås innenfor historismen, som kjennetegnes av inspirasjon fra tidligere epoker og en fri kombinasjon av ulike stiluttrykk.

Historismen er særlig fremtredende i området rundt Torget, som i stor grad ble gjenoppbygd etter bybrannen i 1884. I denne perioden eksperimenterte arkitektene med å kombinere elementer fra flere historiske stilarter. Fra denne tidsepoken finner man også noen av Larviks mest markante murbygninger, blant annet Konsul Christiansens villa, som er oppført i nyrenessansestil.

Konsul Christiansen villa på Nanset ble oppført i 1879. Fasaden, i pusset stein, skulle imitere den italienske renessansen der terrakotta, oker og varme steinnyanser var vanlig. Både varme rødtoner og dempede grønntoner var også fremtredende.

Historisk eksempel

Torget har en viktig funksjon i å samle byen. Sin nåværende sirkelform fikk torget på 1990-tallet. I formingsveilederen for Larvik kan man lese om de ulike arkitektoniske stileepokene som omringer Torget, med et klart skille mellom trehusene på sørsiden, som ble spart under bybrannen i 1884, og murhus på nordsiden, der byen ble bygget opp igjen. Hovedsakelig finner man murbygg i nybarokk (ca 1850–1914), nyrenessanse (ca 1840–1880) og nyromantisk stil (ca 1850–1900) på og rundt Torget. Med årene har gammel og ny arkitektur flettet seg inn i hverandre. Det er også brukt mye larvikitt, Norges nasjonalstein, på bygg rundt Torget.

1. Konsul Christansens villa er en av de tre store murvillaene i Larvik.
2. Torget på 1970-tallet (foto: Larvik Museums samlinger).
3. Torget slik det fremstår i dag.

Etter 1900 var det en rekke stiler som dominerte arkitekturen. Her kan nevnes jugendstil, nybarokk og nyklassisisme, alle innenfor tidsepoken mellom århundreskiftet og andre verdenskrig. Mur, stein og skifer var vanlige materialer. Bleke og lyse farger av grått, grønt, blått og gult ble brukt til å fremheve detaljer, gjerne med en referanse til naturen. Hvite trehus ble en trend med nyklassisismen, gjerne i kombinasjon med kjølige farger som grått, blått og grønt på dører og omramming. Fra 1934 til 1940 var funksjonalismen førende. Egne fargepaletter med sterkere kulører brukt tidligere ble vanlig. Spesielt arkitekten Arne Korsmo la grunnlaget for at farge igjen fikk en viktig og leken plass i den norske arkitekturen.

Historisk eksempel

Centrumsgården i Prinsegata var tidligere et godt eksempel på dette. Centrumsgården er tegnet av Sverre Arve Ludviksen, og skiller seg klart fra sine omgivelser. Bygget ble satt opp i 1939 og beskrives som internasjonal funksjonalisme. Centrsumsgården hadde tidligere vindusomramming i blått og partier i turkis, slik som vist på bildet. Dette kan med hell føres tilbake, da funksjonalismen farge-satte enkeltelementer som vinduer, balkonger, inngangspartier og rekkverk i sterke kulører.

På 1950–tallet drev LABO (Larvik Boligbyggelag) med storstilt utbygging flere steder i Larvik. Blant annet ble det bygget fire- og seksmannsboliger i Hoffs gate, Framveien, Øvre Dr. Holms vei og Frankendalsveien. I sistnevnte vei finner man gode eksempler på hvordan gule og røde hus skaper rytme i gaten. På motsatt side av veien er de samme type husene malt grå, og man mister flyten i gateløpet. Byggene som fortsatt er fargesatt er et fint eksempel på etterkrigstidens arkitektur. Det er også verdt å nevne den sekundære bebyggelsen (boder, uthus, garasjer etc) som før var mer vanlig. Denne bebygg-elsen var enkel i sin utforming og fargene var ofte i rødt eller oker.

Etter krigen så mange til bonderomantikken. Brune eller tjærefargede hus ble vanlig på 1970-tallet. På 1980-tallet kom en motreaksjon med lysere pastellfarger. Det skjedde også en kommersialisering av de arkitektoniske fargene. Fra å bli fremstilt av pigmenter, ble fargene nå utviklet teknologisk.

1. Etter 1900 ble det ofte brukt bleke og lyse farger både i tre– og murarkitektur (kilde: Wikimedia Commons).
2. Centrumsgården i Prinsegaate med sine tidligere funkisfarger. (foto: Larvik Museums samlinger. Bildet er redigert)

3–4. Gjenreisningsarkitekturen, gjerne bygget ut av LABO på 1950–tallet, finnes det fortsatt mange gode eksempler på. Her vises også hvordan husene er med orginale farger og i grått.

Småhusbebyggelse. Larvik har tradisjonelt vært preget av småhusbebyggelse rundt sentrumskjernen. Et godt eksempel finner man i nabolaget Steinane i hovedbyen. Store deler av bydelen gikk med i den store bybrannen i 1792, men husene ble raskt gjenoppbygget, ofte på de gamle murene.

Et typisk eksempel finnes nederst i Steingata. Huset er fargesatt med datidens vanlige pigmenter, oker, rødt og umbra, og har pilasterdekor (søylelignende dekor) rundt vinduer og hovedinngang. Fargebruken representerer den tradisjonelle småhusbebyggelsen i Larvik før sveitserstilen fikk sitt gjennombrudd. Generelt bodde folk flest i små hus og benyttet de pigmentene som var tilgjengelige lokalt. Fra 1880-årene ble «Stavernsgul» (selve begrepet ble innført mye seinere) stadig mer populær og erstattet noe av de rødbrune fargene som tidligere hadde vært mest utbredt.

Villabebyggelse. Etter bybrannen i 1792 ble store bygårder med bakenforliggende terrassehager gjenoppbygd langs Storgata. Flere av husene er bevart. Denne type villabebyggelse, kalt patrisierhus, var ment for borgerskapet, og var i stor grad preget av de ulike internasjonale fargetendensene som er beskrevet tidligere i kapitlet, gjerne lyse steinimiterende farger. Også større handelsgårder, som ble utbygd på slutten av 1800-tallet, finnes det det eksempler på i Storgata.

Arbeiderboliger. Bydelen Langestrand er nært knyttet til industriutviklingen langs Farriselva med røtter tilbake til 1600-tallet. Området er fortsatt preget av trehusbebyggelse. I 1881 kom jernbanen til Larvik, og med det også den mer moderne industrien. Larvik har vært kjent som arbeiderby helt siden grevskapet på 1600-tallet, men den arkitektoniske utbyggingen skjøt fart på slutten av 1800-tallet med bygging av arbeiderboliger, for eksempel knyttet til Alfred Andersen mek. Verksted & Støberi på Torstrand.

I Frankendalsbakken ble det for eksempel bygget flere arbeiderboliger fra 1918–1920, som en del av den planlagte «Frankendal arbeiderkoloni». Fasadene er malt i oker med vindusomramming i hvit. Dette er et typisk hus fra tidsepoken, og et godt eksempel for enkel fargesetting for lignende bygninger fra samme tidsepoke andre steder i Larvik.

1. Steinane
2. Tollerodden
3–4. Frankendalsbakken

På motsatt side av veien har man eksempler på funksjonærboliger, også oppført av Alfred Andersen som en del av samme arbeiderkoloni. Byggene har noen flere detaljer og mer utsmykning enn de enklere arbeiderboligene og også andre farger, opprinnelig kanskje for å skille arbeiderklassen fra de øvrige skikter?

Dagens arkitektur er i stor grad preget av bærekraft og gjenbruk, men der de klare formene og fargene er nokså like, uavhengig av lokal tilhørighet. Siden år 2000 har grått, hvitt og svart preget arkitekturen. Farger har i stor grad vært knyttet til naturmaterialer som stein, tre og tegl. Industrielt fargesatte plater har også vært utbredt. Etter koronapandemien har farger igjen begynt å komme tilbake.

I sentrum kan man også prikkvis se enkelte boligblokker. Boligblokkene er gradvis bygd ut i ytterkanten av sentrumskjernen. Det som imidlertid kjennetegner boligblokkene er at de fremstår fragmenterte i sin fargebruk, eksempler på modernismens og nåtidens fargesetting. Av dagens blokkbebyggelse kan nevnes Grandkvartalet der den grønne fasaden ut mot Prinsegata skiller seg ut med gjennomtenkt bruk av grønnfarge, som også viser til bebyggelsen på motsatt side av veien.

Som nevnt innledningsvis i dette kapitlet kan det være vanskelig å skille mellom ulike arkitektoniske stilarter i den allmenne bebyggelsen i Larvik. Derimot kan man trekke frem noen fargerike kjennetegn gjennom å dele bebyggelsen inn etter småhusbebyggelse, villabebyggelse og tidligere arbeiderboliger.

1. Larvik sentrum sett fra Tollerodden
2. Grandkvartalet ut mot Prinsegata
3. Nye kontorbygg i Hammergata

Fargeundersøkte bygg

I det avgrensede sentrumsområdet for Larvikmodellen er det foretatt 5 fargeundersøkelser:

1. **Festiviteten**
   Datering/arkitekt: 1793
   Tilbakeført til 1873, Paul Due
   Materiale: Pusset tegl / panelt laft
   Årstall undersøkt: Ca. 2008
   Utførende: NIKU v/ M. Winness (trefløy)
   H. V. Berntsen (murfløy)
   Oppdragsgiver/eier: Larvik kommune
   Uført: Vegg og detaljer malt som trepanelet i patrisierdelen i en lys gråbrun farge NCS S 3010-Y30R

2. **Larvik Tollkammer**
   Datering/arkitekt: Wessel & Wetlesen 1888
   Materiale: Pusset tegl
   Årstall undersøkt: 2013
   Utførende: Mur og Mer v/ H. V. Berntsen
   Oppdragsgiver/eier: Larvik kommune
   Kommentar: Kun dører, porter og vinduer er fargeundersøkt.

3. **Larvik jernbanestasjon**
   Datering/arkitekt: B. Lange 1881
   Materiale: Pusset tegl
   Årstall undersøkt: 2026
   Utførende: WSP v/ Cecilie Breen
   Oppdragsgiver/eier: BaneNor Eiendom
   Anbefalt farge ved oppussing:
   Det er funnet ca. 15 lag.
   Lag 1 Gråhvit Keim 9339 anbefales.

4. **Torget 11**
   Datering/arkitekt: Ukjent, 1830.
   Tilbakeført til 1886
   Materiale: Panelt treverk
   Årstall undersøkt: ca 2010
   Utførende: Riksantikvaren ved Jon Brænne
   Oppdragsgiver/eier: Molo Eiendom
   Anbefalt farge ved oppussing:
   Det er funnet ca. 13 lag. Anbefalt er lag 1, en grå steinimitasjon blandet av oker, rå umbra, hvit og svart. Lag 6 og 7 er en gråblå farge, muligens kjønrøk. Fargeveilederen anbefaler denne fargen, som også preger dagens fasader.

5. **Thor Heyerdahls barndomshjem**
   Steingata 7
   Datering/arkitekt: 1793. Ukjent
   Materiale: Panelt treverk
   Årstall undersøkt: ca 2010
   Utførende: NIKU v/ H.V.Berntsen & E.Verveij
   Oppdragsgiver/eier: Larvik kommune.
   Anbefalinger for farge ikke funnet.

I sentrumsnære områder er følgende bygg fargeundersøkt:

1. **Konsul Christiansens villa på Nedre Nanset**
   Anbefalt farge ved oppussing:
   Nederste lag: NCS S 0010-Y30R
   NCS 1010-Y30R er innlemmet i Larvikpaletten for murarkitektur

2. **Gamle Mesterfjellet skole**
   Anbefalt fasadefarge ved oppussing:
   NCS 3010-Y30R er innlemmet i Larvikpaletten for murarkitektur

3. **Sjøfartsmuseet (Den gamle tollbod)**
   Anbefalt fasadefarge ved oppussing:
   Lag 1. Mørk engelsk rød: NCS S 4050-Y80R er innlemmet i Larvikpaletten for murarkitektur

Alle fargeundersøkelser kan fås ved henvendelse til Larvik kommune.

Kolofon

Fargeveileder:
Larvikmodellen

© Larvik Kommune 2026

Tekst: Mette L'orange,
Ingvild Festervoll Melien,
Foto: Mette L'orange,
Ingvild Festervoll Melien,
og Larvik Museums samlinger
Design: Anette L'orange
Visualiseringer*:
Mette L'orange,
Ingvild Festervoll Melien,
Anette L'orange,
Matilde Wedzicha-Heggheim

*Merk: under arbeidet med denne publikasjonen ble KI, primært Adobe Firefly brukt til å endre farger i visualiseringer samt til illustrasjoner, basert på originale foto tatt av fotograf Ingvild Festervoll Melien og arkitekt Mette L'orange.

Prosjektgruppe

Olga Georgakopoulou,
Larvik Kommune—Arealplan
Per Ola Granli,
Vestfold fylkeskommune
Samfunn og plan—Kulturarv.
Mette L´orange,
Sivilarktekt/billedkunstner,
og faglig ansvarlig.
Ingvild Festevoll Melien,
Fotograf/urbanist og
faglig ansvarlig.

Faglig grunnlag fargeutvalg

Palettene for veilederen er utarbeidet med kunnskap og erfaring fra følgende prosjekter og kilder. De er basert på tilgjengelig lokal informasjon og den regionale kyst–kulturens tradisjoner. De representerer ellers generelle tidstypiske farger, basert på tradisjonspigmenter, for de aktuelle tidsepoker som er fremhevet i veilederen.

Kilder

→ Ifi.no
→ Nationalmuseets Bevaring,
National Museum of Denmark—*Historisk fargevifte*
→ Drange, Aanonsen og Brænne—*Gamle trehus*
→ Ingvild Festervoll Melien—*Arkitekturens palett*
→ Mette L'orange—*Farger i arkitekturen*
→ Jan Krohn-Holm (1977)—*Herregården i Larvik*
→ Per Nyhus (2008–2010)—*Larvik før og nå*
→ Wikipedia—*Torget i Larvik, Tollerodden*
Festiviteten og *Kirkestredet 8A*
→ Aina Aske / Vestfoldmuseene
→ Vestfoldmuseene—Larvik Museums samlinger
→ Larvik kommune—*Kulturminneanalyse for Larvik by* (2004)
→ Larvik kommune —*Formingsveileder for Larvik sentrum* (2011)
→ Vestfold fylkeskommune—Høringsutkast, fagrapport (2025)
→ NIKU, Riksantikvaren m.fl.—*Fargeundersøkelser i Larvik*
→ Karin Fridell Anter og Åke Svedmyr—*Tradisjonspigmenter kodet i NCS*
→ Byantikvaren i Oslo—*Fargesetting av 1800-talls bygårder i Oslo*
→ Thea Holter—*Fargeveileder for Trehusbyen Stavanger*
→ Mette L'orange—*Farger for Haugesund / Pilotprosjekt Strandgata*
→ Mette L'orange og Bent Erik Myrvoll—*Fargeveileder for Kristiansund*
→ Mette L'orange—*Fargeveileder for Storgata, Molde*
→ Mette L'orange—*Fargeveileder for Kongsten Hageby*
→ Gjøko– Tradisjonsmaling / fargekart
→ Historisk Maling—Linoljemaling, Ørje (historiskmaling.no)
→ Bygg og Bevar, Oslo (byggogbevar.no)
→ Miljømalern, Oslo
→ Ottoson Färgmakeri—Linoljemaling, Sverige
→ Keim STS Norge
→ Østlandsposten.no

Larvik kommune

Vestfold FYLKESKOMMUNE